

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrta leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrta leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od sedmistoletne petitive vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. šte. 220.

O pravništvu, na katero naise blagovito pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarni: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Jugoslovanstvo.

V zadnji številki smo poročali, da je belgradska občina pozvala tudi ljubljansko mesto, naj se udeleži slavnosti, katero bodo naši bratje Srbi praznovali 22. avgusta t. l. S tem so Srbi pozvali Slovence na udeležbo. Izrekli smo, kako se nam je treba odzvati. Že prej smo mi naznanjali drug shod 15. avgusta v Osijeku. O tem je bil na dotičen poziv tudi v naši „Matici“ govor, a udeležbo je bilo brez preudarka odbito, brez političnega premisleka, brez razlogov, kakor je samo pri našem čudnem Abdritovstvu mogoče. Isto tako se bojimo, da bi utegnili biti s povabilom, udeležiti se belgradske svetkovine proglašanja polnoletnosti kneza Milana, katera pa bode ipak morda svetovne pomembe, katera bode epoho naredila v jugoslovanski politiki, ki tudi na nas Slovence ne bode brez najvažnejega, največjega vpljiva, ker smo kljub vsemu bedastemu in kratkovidnemu „domačinstvu“ vendar-le važen severni del jugoslovanstva, in imamo le kot del tega, in Slovanstva sploh, opravičenje smatrati se kot političen faktor, in ker nam le to daje pravi pogum vztrajati, ne obupati, v boji za pravo naroda!

Slovinci se torej moramo te svečanosti udeležiti; dolžnost je, da nekateri naši zastopniki idejo tja.

Mi v „Slovenskem Narodu“ smo bili pred leti prvi, ki smo nekako pri nas v mrtvilo zašlo idejo jugoslovanskega edinstva zopet ponovili. Nasledek dveh naših člankov je bil jugoslovanski shod v Sisku, takoj kasneje shod v Ljubljani in znani program jugoslovanski, decembra leta 1870. Naj nihče ne misli, da je bil oni shod brez vpljiva. Res je, da se je v navdušenju trenutka tačas naredilo nekoliko nepraktičnih sklepov, kateri se izvršili niso. Da se ne bodo, slutili smo že takrat. Ali pridobitev je velika v tem obziru, da se je bila naša rešilna ideja, želja po končnem zedin-

jenji barem avstrijskega jugoslovanstva, zopet oživela med narodom. V narodni politiki ne velja enozložnost, malobesednost prav nič; tu je treba ponavljati ravno isto, predno se oživi in okrepi. In v tem smislu je bil in je oni jugoslovanski shod važen in dobrodejen. Kdor na tanko opazuje tiho napredovanje naše politike, vidi, da se je ta ideja od tačas ne samo pri nas, temuč tudi pri naših južnih bratih ukrepila. Spoznava se važnost položaja Slovencev, spoznava se njih prizadevanje in nujna potreba da se ubranijo proti severnemu navalu. Saj smo čuli, da je v zagrebškem saboru dr. Makanec glasovaje proti adresi navajal za razlog to, da se s tem škoduje Slovincem, med tem ko i druga narodna stranka ne taji, da baš ukrepljenje in utrdjenje svoje zemlje hoče, da laglje v bodočnosti pomore tudi nam Slovincem, da se v dejanji začne zedinjevanje, kateremu moramo zdaj pota pripravljati.

Da ima jugoslovanski iztok veliko prihodnost o tem so vsi nepristranski politiki edini. Dva najslavnejša narodno-gospodarstvena učenjaka sveta: prof. Stein na Dunaji in Amerikanec Carey sta se glede tega naravnost izrekla. Da bode pa močna, razvita država v neizmerno plodovitem slovanskem jugu velikansk upljiv imela na nas, da bode že iz nagona ohranjenja same sebe moralno in dejansko podpirala tudi nas zapadne, avstrijske Jugoslovane, to je gotovo. Ako iztočno vprašanje že dolgo zori in rešenja čaka, nij to dokaz, da se rešilo ne bode, temuč kadar ogenj plane, požgal bode trhllost dozdanjih škodljivih razmer tem temeljiteje, čem dalje se je pod odejo žrjavica razpaljevala. Hitro, naenkrat, iznenada pride lahko našim bratom v jugu njih Cavour ali Bismark, kateri bode z mogočno roko zložil posamezne dele v mogočno in zdravo celoto.

Pomagati pri tem delu mi dejansko izdatno ne moremo. A nij spodobno, da mrtvo gledamo pri tem, ali celo da se zaspano, v svojo polževino

zariti, za vse to ne brigamo. Temuč veseli se brat bratovega dela. Glási se, izpoznaj javno in pred vsem svetom, da si brat svojemu bratu. Denes je že s tem za nas veliko dobljeno, da se oglášamo, da izve za nas svet, kateri je bil že pozabil da Slovenec kje v kotu od Drave do Adrije eksistira, krasno zemljo zavzímle! Kdor nič ne terja, nič ne aspirira, ta ničesa ne dobi. Kdor se tiho v kot stiska, preko tega pojde dan denes bronoga zgodovina na dnevni red.

In svečanost v Belgradu bode zopet ena taticih prilik, kjer s svojim soudeležanjem po nekaterih odposlancih Slovinci zopet izpovemo, da smo, da smo in hočemo ostati Jugoslovani; tu je zopet prilika, da se seznanimo s svojimi brati. In seznanja je treba, kajti kdo bode za neznanega, pa naj bil tudi sorodnik, kaj storiti hotel? Torej upamo, da bodo krogi naših domorodnih mož stvar v pretres vzeli in storili kar je storiti.

Ruski glasi.

Od nas večkrat navajane ruske novine „Birž. Vedomosti“ se zopet pečajo z vprašanjem zveze Pruske Avstrije in Turške proti Rusiji in — kar se tem novinam samo ob sebi razumljivo zdí, tudi — proti Francoski. „Ako Prusija namerava v zvezi z Avstrijo in dr. na Rusijo udariti, igrala bode ravno tisto ulogo nehvaležnosti, kakor Avstrija l. 1854, ko je njena vojska pripravljena bila proti tistemu carju Nikolaju, kateri je pet let prej Avstrijo propada rešil. Za drugo bi s to zvezo Prusije z Avstrijo in Turško proglasil se boj na smrt med Nemštvom in Slovanstvom. Do zdaj ta dva življa nijsta bila prijatelja in boj med njima je bil samo tih; potem bi se začela bitva odprta in odločilna. Avstrija, idoč v tem boji s Pruskim, izgubila bi prijaznost Slovanov. . . V tem boji pa se nemajo niti Rusija, niti Francoska niti Slovani kaj bati. — Na Angleško Prusija ne

Listek.

Politehnična razstava v Moskvi 1872. I.

(Spisal dr. Fr. Celestin.)

Malo se piše še menj pa govori zunaj Rusile o delu stare stolice Moskve — o letošnji razstavi, ki je vredna polnega vnimanja. Tega je kriv naj bolj stari greh sosednih evropskih narodov, da se pečajo veliko bolj o dejanji in nehanji kakih Hotentotov ko o vidnem napredovanju velikega ruskega plemena, za katerega po stari ukorenjeni lehkomiselnosti nemajo lepše besede ko: rusko barbarstvo, despotizem, servilizem i. t. d. Z druge strani se pa ne da tajiti, da se pri nekaterih vendar že zbuja zavest, da brez lastne škode se tak narod ignorirati ne da, a od spoznanja dobrega do izpolnenja je še daleč. Med tem pa ruski narod na svojem kulturnem potu stopa dalje, tiho, pa varno, začinja zboljševati zemljedelstvo, glavni svoj steber, množi si fabrike, ter se tako osvoboduje malo po malem od doseadanje potrebnosti od tujcev kupovati drago skoraj vse izdelke. In letosi mora vsak brezpristranski opazovalec z veseljem zapisati v kulturne anale, da je stara Moskva, ki se je toliko stoletij bala zapadne omike in se zapirala od nje, okolo in v samem svojem svetišči v Kremli postavila cele vrste le-

senih in železnih v ruskem štilu kremljevskih splotij narejenih paviljonov, in v njih razmestila še ne vse, pa vsaj veliko teh predmetov, ki morejo pokazati kulturno delovanje naroda. Politehnična razstava v Moskvi je prva, če tudi ne skozi in skozi dovršena, poskušnja te vrste v Evropi sploh.

Da bi bil pomen te razstave še bolj jase, treba vedeti nekoliko o njeni zgodovini. Nekateri moskovski učeni so imeli misel o njej, oni so hoteli napraviti na častne stroške razstavo v malih razmerah, da bi dobili tako osnovo za politehničen muzej, potrebnost katerega za Moskvo so živo čutili. Ko je bogati strojitelj železnic Gubonin poprijel se njihove misli in zavezal se doplačati vse stroške, ki bi se ne pokrili po vhodni plači, je bila razstava gotova, se ve da ne v teh razmerah, do katerih je dorasla po tem, ko je vlada pristopila in ko so jeli tujci udeleževati se.

Precej zaspana, čeravno po kupčiji zmirom bolj bogateča se Moskva se je oživela. Moskviči so jeli pričakovati k sebi v goste če ne vso Evropo, vsaj vso Rusijo in cele trope drugih Evropecev. Lesene hiše so jele rasti iz tal, vsaka luknja se je prenarejala v sobo, cena za stanovanje je nekoliko poskočila že pol leta pred odkritjem razstave, in mnogočisljeni reveži stare stolice so bili v silnem strahu, kako bodo preživeli pri prihodnji strašni draginji. Pa približal se je čas razstave,

in Ruskih je prihajalo le malo, še menj pa tujcev tako, da je bilo sob zmirom dovolj, čeravno večji del za $\frac{1}{3}$ ali $\frac{1}{4}$ dražjih ko navadno, cena za živč se pa celo nič nij povišala. Popravljali so tlak in tako se je še bolj zgotovil oblak prahu, ki od nekedaj po letu visi nad Moskvo, naredili so prvo konjsko železnico od smolenskega kolodvora do razstave, in pa zedinjajočo železnico od bližnje pri Moskvi postaje nikolajevske železnice do smolenskega kolodvora. Obe ste bili narejeni zelo hitro, posebno pa druga, ki so jo delali vojaki pod vodstvom tovarišev, ki so že bili pri podobnem delu. Postavili so po posebnem dovoljenju prvo narodno gledišče na čas razstave, če ga dalje vlada ne bode dopustila, kakor je do sedaj se ustavljala, da bi zunaj obeh vladnih gledišč bilo v Moskvi še kako drugo, ki bi njenima moglo delati konkurencijo.

Prve dni junija je po nekaterih zadržkih razstava bila odkrita. Prvi dan je vhod veljal 5 rubljev, drugi pa le 1 rubelj in h koncu razstave, ki ima ostati odkrita do septembra, se bo plača zniževala do 20 kopejk da bi tudi bolj ubožni mogli pogledati si jo. Prve 14 dni je bilo obiskovalcev vsak dan v srednjem številu okolo 1200, ne več. Ne smem se spuščati v natančno kritiko razstave, poskusil bom le predstaviti v nekaterih vrstah občvtis, ki ga imam od nje, in ki bi ga smel imeti

more računati, ona Prusiji ne pošlje ni enega vojaka, ni enega namornika na pomoč. Italija, — je pristopila k tej zvezi samo v nedorazumljeni. Zbala se je namreč francoskih legitimistov, ki bi radi obnovili svetsko gospodstvo papežev. Ta bojazen — prave ruske „B. V.“ — je pa povse prazna. Zdaj je vsem jasno, da je legitimistična stranka v Francoski ves upljiv izgubila, da so denašnji njeni predstavitelji poslednji Mohikani, kateri se bojé narodno skupščino zapustiti, sôči preverjeni, da najdejo hoteči se vrniti, pred soboj vrata zaprta. Zdaj je vsem jasno, da dobiva v Francoski republikanska stranka večina, ki ne bode italijanskega narodnega zedinjenja motila. Nij torej mogoče misliti, da bi Italija ostala v zvezi s Prusijo, v katero je stopila v nerazumljeni, potem ko spozna, da jej od Francoske ne žuga nevarnost. Kaj bi se metala v vojno, iz katere nema dobička? — In kako korist bi imeli Avstrija in Turška iz vojne proti državi, katera je prijateljica potlačenim Slovanom, to je jasno.

„V vsej tej zvezi ima samo Prusija svoj vojni pomen. Ali tudi ta dobro čuti težavnost svojega položaja. Povzdignila se je previsoko in čuti pomanjkanje svojih moči, da bi se na tem vrhuncu vzdržala. Prava moč Prusije nij tako velika, kakor se vidi na prvi pogled. Skupaj z Avstrijo Dansko premagati, potem v zvezi z Italijo prekosati Avstrijo, in končno s celo drugo Nemčijo premoči Francosko, katera nij imela (kakor se je izkazalo) ni vojske niti vojnih potreb — to še nij mnogo. V vseh teh vojnah, prave „B. V.“ nij imela Prusija pravega nasprotnika pred soboj. Pravega nasprotnika dobi v republikanski Franciji zvezani z Rusijo.“

V drugem članku pišejo „Birž. Vedom“ o zvezi Rusije s Francosko, poudarjaje in dokazuje, da dozda nij nobena vlada na Francoskem tako spoznala potrebnost zveze z Rusijo in Slovani, kot republikanska Francoska. „Mi Rusi primemo prijateljsko roko Francoske v ta namen, da se ponovi francoska moč, da se uniči zdaj gospodujoče nasilje na pravo narodnosti. Dve državi pak, na zapadu utvrđena Francoska, na vzhodu vojno močna Rusija, morete začeti novo epoko v Evropi, epoko miru, pravice in napredka.“

Prošnja do slovenskih profesorjev

v zadevi slovenskega učiteljskega društva.

Nijsmo sicer pooblašteni govoriti v imenu odbora slovenskega uč. društva, vendar hočemo nekaj svetovati, kar bi utegnilo jako koristiti ome-

njenemu društvu in posredno našemu narodnemu šolstvu. Iz učiteljskega društva za Kranjsko osnovalo se je v tekočem letu društvo vseh slovenskih učiteljev iz raznih slovenskih dežel. Odbor, ki do zdaj to društvo zastopa, je sicer še iz starega društva za kranjske učitelje. A pri občnem zboru slovenskih učiteljev, ki bode v Ljubljani 24. in 25. septembra t. l., volil se bode stalen odbor 15 slovenskih učiteljev, izmed katerih mora biti morda vsaj $\frac{2}{3}$ iz Ljubljane in bližnje okolice. Težnja ali zrno vsakega društva je odbor; od tega je hasek, napredek društva odvisen. Iz tega uzroka bode skrb narodnih učiteljev naših, da si volijo pri novem slov. uč. društvu izvrstne, zlasti pa narodne učitelje v odbor. Nekdaj je takih mož več v Ljubljani bilo. Zdaj žalibog tega ne moremo reči. Bivši narodni ljubljanski učitelji so se popolnem pokvarili; dobičkarija in sebičnost spreobrnila jih je v odpadnike, nemškutarje, ki nijso vredni biti odborniki narodnega društva. Zdaj nastane pa vprašanje, kje dobiti vrlih odbornikov? No, v tej zadevi se obračamo do naših slov. profesorjev, da pristopijo k našemu društvu, da iz domoljubja, iz ljubezen do šolstva nam pomagajo voditi novo društvo. Res, da so ti gospodje vpreženi že pri raznih društvih, pri Matici, pri društvu slov. pisateljev i. t. d.

Vendar ne dvomimo, da ne bi se kot učitelji pridružili tudi k nam učiteljem, akoravno smo nižje vrste, manjšega znanja in — manjše plače. Ravno zavoljo tega bi nas v vsakem obziru izvrstno podpirali in nas vodili do večje omike in samostalnosti.

Vsaj drugod, p. v Gradcu, ljudski učitelji in profesorji, delajo jako vzajemno. Pri svojih shodih so ravno profesorji, ki z znanstvenimi prednanji društvo oživljujejo. Skoraj prepričani smo, da te besede pale bodo na rodovitna tla in sad obrodile.

Slov. narodni učitelj.

Dopisi.

Iz Zagreba 25. julija. [Izv. dop.] Kar sem že v enem prejšnjih svojih dopisov omenil, da se namreč naše strankarstvo raztvora, in iz razvalin starih strank nove stranke vzdigujejo, to se od dne do dne očitneje kaže. Kakor hitro pa dobimo definitivno, iz saborske večine vzeto vlado, se skor ne bo več moglo o narodnjakih in magjaronih govoriti, ampak samo še o vladinej in opozicijski stranki. Že denes stari magjaroni in stari narodnjaki skoraj nijso več poznati. Vse se je začelo pod novo barvo in v novem svitu kazati.

Te dve stranki, ki ste si skoraj 40 let nasproti stali v privatnem življenju, v občinskih zastopih, v županijskih skupščinah, v saborih, in celo na bojnem polju z orožano roko; te dve stranki, ki ste toliko let vsaka svojo trdnjavo utrjevale, teh dveh strank skoro ne bo nikjer več. Po tem takem postavila se bo od seh mal naša zgodovina in vse naše javno življenje na celo drugo stališče. Ves ta preobračaj, ki se sicer le z orožjem in s krvjo izpeljuje, izvela je naša saborska adresa. — Magjaronka stranka raztvorila se je posebno delovanjem barona Prandaua. — Ta zasluga je skoz in skoz njegova. Ali je Prandau deloval hotečno ali nehotečno tako kakor je deloval? ali z nakano, ali brez nakane? po višjem nalogu, ali iz lastnega nagiba, da ne rečem po slepem nagonu? — o tem razglabati denes nij še čas. Faktum je, da je on magjaronko trdnjavo v našem saboru razsul. Rauchova frakcija predstavlja denes samo še razkropljene vojnike razbegane vojske. Ona stoji na svojih lastnih razvalinah, ter je moralno mrtva. Njen upliv je naglo in zmerom nagleje kakor po klinih lestvi dole stopal, in na zadnje celo na tla padel. Kot opozicija nema Rauchova frakcija nobene peze več, ona je telo, ki niti politične sence več ne daje. Sabor je preko nje že šel na dnevni red. Sicer so pa njeni privrženi tudi tolike dušne ničle, da se nobeden njih ne more v katerem god predmetu v dialogičen parlamentaren dvoboj opustiti. Rauchova frakcija je samo še parazit na telesu našega sabora, edino sredstvo proti njej je češelj. — Pravo saborsko opozicijo predstavlja Mankančeva stranka, ki se je začela „demokratično stranko“ imenovati. O saborskej sredini in večini povedal bom v prihodnje katero.

Iz duha soditi, v katerem ogerski vladni listi o naših zadevah pišejo, se da povzeti, da ogerska vlada še zmerom pravega in trdnega zaupanja do naše saborske večine nema, kar bi moglo še slabe nasledke imeti. Najbolj ogerske vladne može to srbiči, v katerih točkah želi naša saborska večina nagodbo revidirano imeti, ter zato v njo tišči, naj svoj program gledé tega izda.

Javne saborske sednice že nekoliko dnij nij bilo nobene, ter jê tudi še nekoliko dnij ne bo. Saborsko delovanje vrši se denes vse v odborih, pripravljajočih gradivo za javne sednice. Največje delo ima odbor za proračun. Do sedaj pretresel je komaj pol proračuna. „Dispositionsfond“, ki ga je vlada v iznosu 20.000 gold. v proračun postavila, in tudi že 8000 gold. od 1. januarija t. l. sem od njega potrošila, odbor nij dovolil, ter celinega iz proračuna izbrisal.

vsak „laicus“ pogledavši si jo enkrat ali dvakrat precej pazljivo.

Da razstava nij mala, vidi se iz tega, da ko bi kdo hotel brez oddiha samo ogledati jo prav površno, moral bi porabiti vsaj 8 ur na to. Pri vrodu stopiš v paviljon z cveticami, živimi in ponarejenimi iz voska. Med prvimi se posebno odlikujejo prekrasne palme, voščene pa so narejene tako umetno, da jih težko ločiš od živih. Po tem slede paviljoni „gornago vedomstva“, kjer so razne rude, modeli plavžev, jam, kjer kopljejo rude, ogromne karte, ki kažejo, kje se dobiva v Rusiji ruda itd. Tudi „lesnoj otdél“ je zelo obširen in lepo uredjen. Tu vidiš veliko vrst lesa od prav drobnega do tako debelega, da bi ga jedva dva moža obsegla, in sicer neobdelanega in poliranega, vidiš karte, ki ti kažejo veliko bogastvo lesov, ki ga ima Rusija. Dalje te gotovo privabijo paviljoni, v katerih je razstavljeno vse, kar se tiče pošte in telegrafa. Tu se vidi vso manipulacijo pri pošti, tu so šeme raznih poštaljonov, in posebno lepo predstavljena pošta v Sibiriji s psi in jeleni. Sneg je čudno podoben resničnemu, kar so dosegli s tem, da na prav belo vato pada luč skozi okna, umetno pobarvana z zelenkasto barvo. Telegrafnih aparatov je razstavljeno prav veliko, med njimi izvorni Morseja, potem še modeli raznih zistem Kabelov. Tu je tudi ura, ki jo je posebno umetno

naredil nek ruski kmot, ki mu dajó za skrivnost baje uže 20000 r.

Ravno pod stenami Kremlja na višini, s katero se lepo vidi Moskva in en del paviljonov razstave z ruskimi zastavami, stoji okolo 2000 r. draga lesena selska cerkev, ki se da razvzeti, ter je od zunaj prav lepa in, se ve, postavljena v rusko-bizantijskem štilu. Zraven nje je dom „pomeščika“ (posestnika), ki ima do 10.000 dohoda. Dom je lesen in prav pripraven, hišno orodje prav prosto pa okusno. Namenjen je samo za eno družino in torej ima le par-terre in pa pod streho spalne sobe in otročje.

Sredi vrta, v katerem je razstava, je gostilnica, pred katero igra vojaška godba, in skoraj po vsej razstavi so sém ter tja raztreseni šotori azijatskih narodov z vso opravo, in večjidel tudi z oblečenimi po narodni šegi šemami. Vidiyo se tudi nekateri živi Azijci, ki so priromali na razstavo in tam kažejo svojo umetnost večjidel v šivanji. V turkeštanskem oddelu, ki je prav bogat in obširen, so narejene cele prodajalnice po tamojšnji šegi, tam so si prav zanimivi bogi, ki so sedaj „in essentia“ v Moskvi: prave spake so, imajo po več glav, rok po štiri in več. Znani doktorji so razstavili v nekaterih paviljonih kirurške inštrumente, anatomske preparate, postelje in stole nove iznajdbe za razne bolnike. Med

njimi je tudi nekaj tujecev. S prijetno dišavo te vabijo hišice, kjer se pripravljajo razne sladkarije in takoj prodajo damam in drugim, ki se prav radi ustavljajo v njih. V posebnem paviljonu se vidi, kako se delajo oboji. Zraven tega je prostorna hiša, „manufakturnyj otdél“. Tu je razstavljeno svilnato in drugo tkano blago rusko in tuje (tudi avstrijsko), a najlepše in najbolj bogato se mi je vendar zdelo rusko. Sploh tu ruske firme skoro popolnem skrivajo po svojem številu tuje. Tu ruski delavci tudi tkajo lepo svilnato blago in delajo mašno obleko, plašče itd. Gledalcev imajo vedno prav obilo.

Ne daleč od tu je ministerstvo „narodnago prosvetščeniya“ postavilo primerno šolo, če se ne motim, za dva učitelja, s šolskimi sobami, s sobami učiteljev, kuhinjo itd. Tu so razstavljene šolske klopi novih sistem, table, pripomočki za prvonačalno nagledno učenje, posamezne črke, številike itd., šolske knjige ruske in tuje, zemljevidi, pripomočki potrebni pri risanju itd. To ministerstvo je postavilo še nekaj manjih hišic, kjer so tudi učne knjige in druge za šolske potrebne reči n. pr. v mali vaški šoli. V zidavi hiši je eden iz najlepših oddelov razstave, kjer od jutra do večera razne mašine delajo strašen šum. Opisati ta oddel bilo bi pretežavno. Tu vidiš zlatarje pri delu, tokarje, razne mašine ki tkajo,

(Dalje v prilogi.)

Iz Pulja, 25. julija. [Izv. dop.] Vsi udje slovenskega telesa so se živahno gibati in plodno dejavnost razvijati začeli, a istrijski Slovani se še malo ganejo in sicer — ker jih nikdo iz nezavednosti ne drami, jim narodne zavesti ne budi in jim posredkov ne pokaže, s katerimi bi tužno revščino svojega sedanjega žalostnega stališča premagati in materialno in duhovno svoje blagostanje pospešiti mogli. V Istriji nij zavednih narodnjakov niti požrtvovalnih rodoljubov, kateri bi ljudstvo vzbujali in ga k marljivemu delovanju za razvoj in povzdigo narodnosti opominjali; in ker sploh nij mož, koji bi za pospeševanje ljudskega blagostanja svoje moči, spretnosti in znanosti žrtvovali, torej tudi nij sledi nobenega blagotvornega društva za pospeševanje materialnega in dušnega blagostanja in za razširjenje prosvete in omike med ljudstvom: sploh Istrijani še niso zreli za združevanje in vzajemno narodno delovanje. V Istri je tudi jako težko kakšno društvo za povzdigo narodnega čutenja in delovanja ustanoviti, ker ljudstvo je revno, nepodučeno, in tudi malomarno in se malo briga za poboljšanje svojega tužnega stana, nego raji trpi in voljno prenaša težko butaro nadlog in životari brez vsega pomena v tej žalostni puščavi.

— Poglavitni vzrok te revščine in narodne zapanosti pri istrijskih Slovanih je — nadvladovanje ošabnega lahonstva v Istri, posebno po mestih in selih blizo morja, kjer se je najbolj ugnedila ta ostudna gadjad in od kod razširja blagovest lahonizma. Jako škodljiv upliv na istrijske Slovane imá — historično-znana lenoba in razuzdanost Lahov, katerih priljubljeno gaslo je „il dolce far niente“; to laško lenuhovanje je mnogo tudi tukajšne Slované okužilo in demoraliziralo ter jim ono, Slovanom lastno živahnost in delavnost spridilo. Med tem ko na Slovenskem nemčurstvo pri vsaki priložnosti Slovence napada in nje na javno borišče poziva ter jih s svojim tiskom k protitisku in brambi sili, ignorira in prezira lahonstvo istrijske Slované nalašč in upliva s svojo razkošnostjo na priprosti čud seljanskega ljudstva; in to ošabno preziranje in navlaščno zanemarjenje je napravilo Istrijane moralično nezmožne za narodno delovanje in celo nesprejemljive za ideje našega razsvetljenega stoletja.

Tudi odgojitev in poduk slovenskih otrok zvičajno lahonstvo na svoj prid obrača in po — sicer jako redkih in silno zapuščenih — učilnicah seme lahonizma raztresa; sploh uporablja ljudske učilišča za potalijančevanje Slovanov in gojitev lahonske zavednosti. Sicer se istrijski Slovani

ne dajo lahko potalijančiti in so sploh — kakor vsi Slovani — nesprejemljivi za potujčevanje in tudi se lahonstvu nikdar posrečilo ne bode. da bi slovanski živelj v Istri — in sploh na Primorskem zažučiti zamoglo, posebno sedaj, ko je Avstrija italijanske dežele laškemu kraljestvu predala, in ko se vedno bolj razširja slovanska ideja in zavest; a vendar ta lahonska uzurpacija jako opovira in preči razvoj slovanske narodnosti na istrijskem poluotoku.

In zato bi jako potrebno in koristno bilo, da bi se izvrstnejši in sposobnejši možje v Istri zedinili, po raznih mestih in selih blagotvorna društva za pospeševanje materialnega in duhovnega napredka ustanovili in tako z zedinjenimi močmi vzajemno za poboljšanje svojega tožnega stališča delati, zapuščeno in od lahonstva zatirano ljudstvo iz revščine na stopinjo gospodarskega blagostanja povzdignili ter pogumno odbijali ošabne navale lenega, kuživnega in spridenega lahonizma in kakor zvesta straža na slovanskem obrežji jadranskega morja trdno stali, da jih lahonstvo ne spridi in pruski moloh ne požre.

Politični razgled.

Kako v avstrijsko nemško-narodnih krogih, na katere se denašnja vlada opira, mislijo in kaj jih v politiki vodi, to zopet pove nek dunajsko-nemški ustavoverni dopisnik v „A. Allg. Ztg.“ On piše: „Pred vsem moram povedati, da ljudem tukaj (na Dunaji) nij jasno, ali želimo obstanek Avstrije, ali ne. Magjari innekdanji revolucionarji so poleg uradnikov morda edini, ki želé, da bi Avstrija še dalje obstala, med tem ko v nemških provincijah, ki so bile prej tako dobro avstrijske, narodno-nemško mišljenje prevladuje, in se specifično Avstrijstvo odbija.“ To je jasno! In še zmerom so c. kr. višji krogi tako slepi, da preganjajo Avstrijce Slované in dajo pruskim izdajalcem krmilo v roke, da državno ladijo vozijo v propad!

Nova „Presse“ češko-nemških porotnikov, kateri sodijo češke urednike, nij zastoj opominjala naj bodo policaji. — V Litomericah je nemška porota izrekla nad urednikom časopisa „Rip“ da je „kriv“ zaradi žaljenja nemške narodnosti. (Naslov toženega članka je bil: „Nemci majt solo.“) Sodniki so uredniku odmerili polne štiri mesece ječe. — Ravno tako so nemški porotniki v Češki Lipi obsodili urednika „Narodnih Listov“ Arbesa, kateri je dobil dva meseca ječe in 150 gld. globe. Njegov zagovornik dr. Čížek je energično protestiral, rekši, da ena narodnost

nema pravice drugo obsojati. Res, kedaj so bili nemški uredniki obsojeni za najgrša psovovanja na slovanske narodnosti?!

O vprašanji češkega vseučilišča, o katerem govori naš praški dopisnik v zadnjem listu, zaznamovati je daljši jako važni korak. Praško mestno starestinstvo je na predlog Zeithamra enoglasno sklenilo peticijo na cesaria vložiti, naj se vseučilišče v Pragi razdeli v češko in nemško. Zeithamer je nalog dobil peticijo sestaviti.

Magjarski vodja Franc Deak je baje nevarno zbelež.

Iz Varšave se poroča v „A. A. Ztg.“ da so višji krogi poljskega plemenstva v zadnji čas pripravljene iskati pot po katerem bi se izvelo porazumljenje med Poljaki in Rusi. Ali proti temu je nižje plemstvo in poljsko duhovstvo.

V Versailles-u so 25. t. m. zopet ustrelili šest mož ki so se odlično udeležili pariške komune. Novine grajajo da francoska vlada enkrat ne začne milosti rabiti namesti prestroge pravice. To bi se tem bolje zgodilo, pravijo, ker se je Thiersu posrečilo povsod red narediti in državni oblasti tako veljavo dati, kakor se po vojni nij mislilo, da bi mogoče bilo.

Poskušanje nekaterih, španjskega kralja umoriti, je prav ugodno za kralja samega, kajti zdaj je še le priljubljen postal. Kamor pride, iz smrtne nevarnosti otepi kralj, povsod ga navdušeno pozdravljajo. — Volitivno gibanje se je na Španjskem tudi začelo.

Preko Njujorka se iz Meksike poroča, da je umrl sloveči predsednik republike, Juarez, premagovalec ranjega avstr. nadvojvoda in meksikanskega cesarja Maksa. — Juarez je bil eden najzanimljivejših mož tega stoletja. Rojen v indijanski koči od indijanske ubožne matere je zrastel v ubožini predno se je popel z lastnim talentom do najvišjega mesta v državi. Postal je najprej advokat, kot tak je bil voljen za poslanca l. 1846. Leta 1857 je predsednik republike postal. Dokler so bili Francozi in Maks v Meksiki je vladal samo v severu. Premagavši Maksa je zopet bil president vse Meksike. V zadnjih letih je imel boriti se z revolucijo. Njegova smrt (star je bil 64 let) pusti Meksiko v veliki zmešnjavi.

Razne stvari.

* („Noviška“ perfidija.) „Novice“ pri-našajo o glasovanji glede matične tiskarne dopis „s Primorskega“, kateri je pa pisan s pratikarskim peresom. Na konci imajo ta-le pasus: „najbolj

lončarje, mašine, ki delajo razne žrebje, vidiš šivalne mašine itd. Vse mašine delajo, da bi obiskovalci mogli bolje podučiti se.

V drugem delu vrta na južni strani Kremlja najprej vidiš razstavljenе predmete umetnosti, zlate, sreberne, bronžove, lesene, marmorne itd., potem pa te vleče od tu magično ime Petra I. Tu so iz vseh krajev zbrani portreti Petra Velikega, tu je njegova postelja z zeleno svilnato odejo in zagrinjali, tu njegovi visoki črevlji, tu precej raztrgan (ali prestreljen?) siv klobuk z nazaj zavrhnemimi okraji, podoben nekoliko našim sokolskim, tu črna njegova velika gorjača „s katero je v Petrogradu z lastno roko kaznoval svojo pregrešno pridvorno gospodo. Večidel je le pomignil grešniku, ki je dobro vedel, kaj to pomeni, in stopila sta kam v stran ali pa šla v dvorec, in tam mu jih je pošteno odštel, kolikor je bilo treba in ljubeznjivo ga odpustil. Primerilo se je baje pa tudi, da je carska gorjača pela po hrbtu krivega kar naravnost na ulicah pred očmi vsega naroda.“ Tu je dvokolesnica, na kateri se je Peter vozil po Petrogradu, in zraven nje zelo primitivna popotna njegova kočija. Tudi je tu Petrova ročna tiskarna mašina, s katero je tiskal manifeste o času perzijske vojske.

Nekoliko dalje od oddela Petra I. je najbolj veličanski vse razstave, iz železa in stekla narejeni

morski oddel. Toliko predmetov, ki se tičejo morskil reči, še nij bilo nikoli zbranih v Moskvi. Modelov raznih ladij, parobrodov, in pa vseh predmetov potrebnih ladijam, je prav veliko. Sredi te podučljive, zelo vestno in drago napravljene zbirke je na nekoliko povišenem mestu „déduška (ded) rússkago flóttá“, bot, ki ga je stesal sam Peter I., ki je bil slovesno pripeljan iz Petrograda na razstavo in slovesno sprejet, in ki ima častno stražo dveh morjakov v uniformi morjakov Petra Velikega. Zraven tega paviljona je postavljen vrhni del ladije v naravni velikosti z vso pripravo, s kajitami itd., dalje sledi drug, kjer se vidi prigrotovljenje na mašinah raznih vojakom potrebnih reči. Tu ženske šivajo črevlje, tu se posebno urno iz sukna delajo gorke nogovice itd. Dalje je poseben oddel, kjer se vidi prigrotovljenje sukna od pranja volne do samega izgotovljenja.

Na vrhu v samem Kremlju, sta dva oddela: „vojénnyj“ in „sevastópoljskij.“, Specijalisti pravijo, da je prvi prav lep. Vojaško srce se res mora veseliti, ko ima pred očmi tope in puške vseh zistem, in pa oblečene vojaške šeme od starih do novejših časov, in se nagledno more prepričati . . . „wie wir's so herrlich weit gebracht.“

Precej pri vходу v sevastopoljski oddel so ponarejene stare grške grobnice, ki so jih nabaljali v Krimu, z vsemi tam najdenimi predmeti.

Potem stopiš v dvorano, kjer so cele vrste kipov junakov krimske vojske. Tu je tudi, če se zelo ne motim, model Malahovega Kurgana, ki so ga posebno hrabro branili. Stoli, razstavljeni v dvorani so bili namenjeni za poslušalce, ker želeli so tu brati pred občinstvom menda o stvareh stoječih v zvezi s krimsko vojsko — a nazadnje se je vse prepovedalo. V stranskih galerijah so podobe Sevastopolja in okolice, potem mnoge zares gniljive scene iz bitev, plani brambe, nagledno predstavljenje, kako so se polagale mine, podobe operacij, ki so bile narejene, in pa nekoliko prebitih glav. V vsem veje nek domoljuben duh, ki tem bolj je dene, ker je tako redek na Ruskem.

Zraven tega oddela je še vojaška bolnišnica. — Pogrešajo se na razstavi nekatere gubernije, in še posebno zelo obrtnijsko „Velikoe knjažestvo finljandskoe“. Švedi pa so poslali prav mnogo predmetov. Iz nemških dežel je zastopan posebno Württemberg. Iz Avstrije je malo eksponentov, še precej iz Anglije. Sploh pa ima razstava popolnoma značaj ruski, ker je veliko premalo tujih eksponentov, da bi se smela imenovati občo. Važna je za misleči del ljudi zapadne Evrope, četudi je do sedaj glede Rusije še majhen. Najbolj važna je pa za ruski narod, kateremu je dokazala, da v obširni njegovi domovini se dela več, nego je morda sam mislil si, ter mu objasnila, da se bliža čas, da se bo mogel postaviti na noge in odrešiti se od težke zavisnosti, od tujega uma tu, kjer je to naj težje — na kulturnem polji.

pa se čudimo duhovnim gospodom odbornikom, da se nijso vsi na tisto stran obrnili (t. j. na Bleiweis Lesarjevo), kamor bi se bili morali iz lahko potipljivih razlogov. — Kateri so ti „lahko potipljivi razlogi“, iz kojih bi bili morali duhovniki za „Novice“ na Matične stroške tiskarno ustanoviti?! Na dan z razlogi, lisjak denucijantovski! Mi se ne strašimo luči! Ali vas nij sram pred lastnim licem?

* (Iz Ljutomera) se nam piše: „Eden naših dopisnikov je „Sl. Nar.“ v 83. št. poročal da je tukajšno c. kr. glavarstvo pravila naše založnice predolgo pustilo ležati. Jaz vem, da je pravila imel načelnik g. Kukovec dva dni prej v rokah predno je dotični dopis v „Slov. Nar.“ izšel; dopisnik tega menda nij vedel. Ležala so samo 9 dni pri glavarstvu (to nij posebno malo. Uredn.), kar je razumljivo pri navadnih birokratiških navadah.“

* („Brenclj“) oziroma njegov urednik g. Alešovec bode, kakor se — zdaj vseskozi dobremu federalističnemu in vsega priporočila vrednemu — dunajskemu dnevniku „Wanderer-ju“ iz Ljubljane piše, 1. avg. imel pred najvišjo sodnijo na Dunaji obravnavanje o pritožbi ničevosti sodbe ljubljanskih porotnikov. Glavni razlog za ničevost sodbe, katerega je urednik „Brenclja“ navel, je ta, da mnogo porotnikov, ki so sodili, nijso razumeli slovenskega jezika, v katerem je bil dotični članek pisan. Kot zagovornik bode fungiral dr. Dostal. Pravda ima za naše razmere principiarno važnost, torej smo na izid radovedni.

* (Tegetthoff — Slovan.) Dunajska „N. fr. Pr.“, broj 25. julija, se ljuti na Magjare, da hočejo vzeti sveti Cislajtanski Dalmacijo „važno pomorsko obrežje, katero je Nemeec Tegetthoff tako slavno pri Visu branil“. Nemeec? kaj še! Dokazalo se je že v slovanskih listih, in tudi v našem, da so bili namorni bojniki, ki so pri Visu zmagali, — Slovani. Ruski listi pak so nam v zadnji čas rodbinsko dokazali, da je tudi Tegetthoff — Slovan, Rus po krvi, ne pa nikakor Nemeec. Njegov ded je bil pošten Rus, pisal se je pošteno Tegetgov, kar se izgovarja Tegethof. Njegov oče je bil v Avstrijo prišel, in v prehodu je bil slavni zmagovalac v tadaj, in zdaj še nepruskem našem „slovenskem Strasburgu“, Mariboru rojen.

* (Za gimnazijske in realnošolske abiturijente.) Dunajske novine pišejo, da je vsled mnogih novih železnih, privatnih industrijskih in zidanijskih podvzetij, veliko pomanjkanje tehnikarjev.

* (Šolstvo v Rusiji.) Ministerstvo prosvete v Rusiji je izdalo pregled, iz katerega je razvidno, da je bilo leta 1871 v Rusiji moških gimnazij 123, a progimnazij 23, vkup z 39.071 dijaki. Ženskih gimnazij in progimnazij je bilo 173 z 16.997 učenkami. — Učiteljskih seminarov je bilo 33. Elementarnih šol pak 22.827. — To, se ve da, v primeri z velikostjo Rusije nij mnogo; a neizmerno mnogo je, če se pomisli, da so te šole vse nastale še le v zadnjem času, in če se pomisli, kako daleč bode prišla Rusija s takim napredovanjem v bodočih 20 letih!

* (Železnice v cislajtanski Avstriji.) Na eno kvadratno miljo pride železnice v Spodnji Avstriji 0.32 milj; na Češkem 0.31 m., na Moravskem 0.29, na Gornjem Avstrijskem 0.29, na Koroškem 0.26, v Šleziji 0.22, na Kranjskem 0.19, na Štajerskem 0.18, na Tirolskem 0.11, v Primorji 0.11, v Galiciji 0.09, v Bukovini 0.07, v Solnogradu 0.05, v Dalmaciji — nič.

* (V Belgrad) so povabljeni od belgradske mestne občine na svečanost polnoletnosti knežev na 22. avgusta sledeče inostrane občine: Izmed cerkvenih občin v Avstro-Ogerskej pozvane so namreč srbske: zemunska, pančevačka, kovinska, belo-cerkvenska, višačka, temešvarska, kinkidska, bečkerečka, peštanska, budimska, sentandrejska, subotička, zomborska, sentomaška, novosadska, karlovačka, vukovarska, mitrovačka, osječka, brodska, riečka, tržaška in bečka, za tem slovačka v Pešti, srbska v Carigradu, v San-

francisku in v Čikagu; izmed političkih pak: celtinska v Črni gori, oršavska, peštanska, bečka, praška, ljubljanska, gornjo-karlovačka, zagrebačka, sisačka, belovarska, varaždinska, kotorska, dubrovarska, kninska in sinjska v Avstro-Ogarskej, bukareška in turin-severinska v Rumuniji, atenska v Heladi in peterburška, moskovska in odeska v Rusiji.

* (Kako delajo Magjari politiko.) Dva magjarska kmeta sta vozila sol v Bustyhazo. V Remeti sta vstavila, da bi konje napojila in nakrmila. Ker ima je bilo pri vinu dolg čas, in sta se ga bila tudi malo „nalezla“, početa politikovati. Eden je rekel, da imajo levičnjaki pravo, drugi je trdil da so desničarji pravi Magjari. Ko pa se z besedami nijsta mogla prepričati, posežeta po bolj veljavnem in težkem dokazu, po palicah in se jameta pretepati po glavah, tako, da oba v omedlevico padeta. Ko k seki prideta, početa se od kraja nabijati, tako temeljito da je eden ubit obležal, drugi pa valjda ne bode ozdravel. — Tako se bere v magjarskem listu „Alföld“.

* (Pomanjkanje učencev v vojaških izobraževališčih.) V St. Pölten-u v Dolnji Avstriji obstoji sedaj dve leti vojaška izobraževalnica, ki ne more dobiti toliko učencev kakor je prostorov za nje. V prejšnjih letih so morali po več sto prošelj za sprejetje v vojaške izobraževalnice odbiti, sedaj pa prosilcev nij. Vojaško ministerstvo je vse mogoče storilo, da bi napolnilo izobraževalnico v St. Pölten-u, je tudi sinovom civilnih državnih uradnikov obljubilo brezplačno preskrbljenje (kar regira int prav za prav prepoveduje) — a učencev se vendar ne oglasi zaželeno število. Ali je v Avstriji že pojenjalo hrepenenje po svetlih zvezdah na ovratniku?

* (Časopisje v Rimu.) V Rimu izhaja sedaj dva in dvajset časopisov, 6 katoliških in 16 liberalnih. Z razširjevanjem teh časopisov po Rimu samem se peča sto in dvajset ljudi.

* (Delavsko vprašanje.) Na Dunaji in okolo Dunaja dela 280.000 delavcev. Ako bi za te enkrat dela zmanjkalo, kar je lahko mogoče, boje oni, ki imajo strah pred „internationale“, da se vzdigne socialno vprašanje v vsej groznosti. Tako je tudi po drugih mestih. — Iz tega je razvidno, zakaj se po velicah mestih boje pred socialno revolucijo, katera se mnogemu provincijalistu nemogoča zdi.

* (Več čeških pevskih društev) je baje že oglasilo se, da se hočejo udeležiti slavnosti v Belgradu 22. avgusta. — Izgled posnemanja vreden za naša enaka mlada društva.

(Kozave ovee) so med čedami, ki so zdaj na paši v Šneperskem gozdu na Notranjskem, kamor se je ta hudo kužna bolezen zatrosila iz Istre, kjer so čez zimo kranjske ovce bile na paši. Pa vsaj so nekateri naši ljudje tako nemarni, da jih le zmodri — velika škoda!

* (Odbor kranjske družbe kmetijske) je pooblastil gospoda Kapele-a v Metliki, da na račun državne subvencije od g. Homarča v Gradcu kupi blizo enoletnega, izvrstno lepega Sufolškega mrjasca, ki se bode potem v Metliki na očitni dražbi po nižji ceni prodal.

* (Duhovske spremembe v lavantinski škofiji:) Č. g. Urb. Dietrich, je postal nadžupnik pri sv. Martinu poleg Slov. Gradca; č. g. Fr. Polc, provizor v Vitanji; č. g. Jan. Zorko, provizor pri Št. Kungerti na Pohorju in č. g. A. Laeko, vikar pri stolni cerkvi v Mariboru. — Prestavljena sta čč. gg. kaplana: Fil. Vihar v Ormuž in Fr. Jan za II. v Vitanje. — Za kaplane so nameščeni čč. gg. novomešniki: Avg. Kukovič za III. v Celje; Jan. Kunc v Svetinje in Fr. Jug k sv. Martinu v rožni dolini. — Faro sv. Martina pri Gornem gradu oskrbujejo začasno čč. oo. Frančiškani iz Nazar. — Č. g. A. Vanič, župnik pri Št. Kungerti na Pohorju je 2. t. m. umrl. R. I. P. — Župnija pri Št. Kungerti je do 14. avg. t. l. razpisana.

* (Staro devišstvo) se v naših dneh jako množi. Na Angleškem je n. pr. poldrugi milijon neprostovoljnih samice. Vzrok temu je nerazumno odgojevanje deklic in strašni luksus, kateri mnogemu možu nemogoče dela „si vzdrževati ženo“. Današnje žene v višjih stanovih, pravi nek časopis, so kakor lilije na polji. One ne delajo nič, samo da za obleko skrbje, pa oče ali mož je siromak, ko mora plačevati za toaleta svojega salonskega angelja toliko, da mu lasje ustajajo.

Za nesrečnike na Češkem

je dalje „Slovenskemu Narodu“ došlo:

	gld.	kr.
Prenesek iz št. 85 „Slov. Naroda“	775	40
Farmani Sv. Martina na Pohorji	4	—
Iz Slivnice nam je došlo po gosp. župniku J. Matanak-u 9 gld. 60 kr., darovali so:		
Gosp. Davorin Pezdevšek	—	50
„ Barbara Pezdešek	—	50
„ Rotija Pezdevšek	—	20
„ Mima Pezdevšek	—	10
„ Kuder Miha	—	50
„ Kuder Neža	—	50
„ J. P. G.	1	—
„ Jakob Tržan	—	20
„ Andrej Arzenšek	—	20
„ Jakob Ocvirk	—	10
„ Štefan Ocvirk	—	10
„ Blaže Ocvirk	—	10
„ Štefan Kopriva	—	20
„ Ivan Recko	—	40
„ Marija Jagodič	—	20
„ Marija Škof	—	20
„ Marija Urleb	—	10
„ Ivan Krajnc	—	10
„ Marjeta Recko	—	10
„ J. M.	1	—
Več drugih	—	30
Bernja v cerkvi	3	—
Skupaj	789	—

Administracija „Sl. Naroda“.

Dunajska borsa 26. julija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	64	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	„	30	„
1860 drž. posojilo	103	„	90	„
Akcije narodne banke	8	„	49	„
London	111	„	60	„
Kreditne akcijske	328	„	80	„
Napol.	8	„	89	„
C. k. cekini	5	„	35	„
Srebro	109	„	25	„

Vzajemna hipotekarna zavarovalna banka

na Dunaji, Wallfischgasse Nr. 10.

Kapital v akcijah štiri milijoni goldinarjev av. velj.

emitira od 15. julija 1872 naprej:

blagajnične liste

v oddelkih od gld. 5000, 1000, 500, 100, 50	
s 1/2, percentnimi obrestmi pri 90dnevem napovedanji,	
„ 1/2 „ „ „ 60 „ „	
„ 3/4 „ „ „ 30 „ „	
„ 1 „ „ „ 14 „ „	
„ 1 1/2 „ „ „ 8 „ „	
Obresti se na željo P. T. vložnikom naprej plačujejo.	

(133—3)

Upravni odbor.

Na prodaj

je hiša, dva orala njiv in travnikov in 16 oralov gojzda — prav po ceni. Hiša stoji dve milji zunaj Ljubljane tik postaje železne ceste v prijetnim kraju, ima enajst sob, pristojne kuhnje, kleti, hleve in je posebno pripravna za gostilnico.

Več se zve pri gosp. Sajovic-u, advokatu v Ljubljani. (144—1)

Vinski kamen,

star kositer, med, kuper, železo in svinec; ovčje kože, telečje kože, ovčjo volno, kože divjih živali in vosek; dalje kosti, parklje, cunje, sukno, usnje in odpadke od papirja kupuje v velikem in na drobno po najvišjih cenah

Jakob Schlesinger,

(128—4)

v Mariboru, grajski trg št. 8.

županije, Otto in Akurti v reškej županiji, Francisci okr. sodnik v Samoboru, Crnkovič v Sisku, Gajar v Kutini, Bugarski v Vukovaru, Vrabčević v Dugihselih, in Klemenčič v Koprivnici. Pod Rauchom so bili ti subjekti na telesu našega naroda to, kar so bile gobe in črvi na telesu gniliga na gnoji ležečega bibličnega Joba; in to svojo ulogo bi radi še za nadalje igrali.

„Naša dika“ Strossmayer je že nekoliko dni v Zagrebu.

Prva prihodnja javna saborska sednica bo vtorek 30. t. m. kajti do tega dne bo odbor za proračun svoj posel dogotovil.

Iz Prage. 28. jul. [Izv. dop.] Videti je pri nas, kakor da bi se v duhovih pripravljali nek važen obračaj. Pravim: „pripravljali“, kajti kako bode konec, to je morda odvisno od zunanjih razmer. Ta obračaj v politiki znamenjuje opuščenje pasivnega upora. Eden narodnih časopisov že včeraj prinaša članek z naslovom „prvi kroki“, k aktivni politiki namreč. Drug list naravnost svetuje, popustiti zdanje stališče in poskusiti aktivno politiko. Dozdaj smo čakali, in čakali pa nič nčakali, pravi „Podripan“ in za njim „Slovan.“ Posebno so šolske postave, proti katerim hote nekateri listi da se pasivnost opusti. — Prav tako se je bila iz malega začela agitacija zavoljo vseučilišča. Najprej so bili začeli manjši listi agitirati, za njimi so misel prijeli večji in po tem celi narod. Kaj ko bi se v velikem političnem vprašanju tudi kaj takega zgodilo? Morda bi bilo prav, se posebno nam Slovincem, ki nismo mogli svojih ljudi iz onega državnega zbora spraviti. Tako bi bili vendar enkrat edini. In Poljaki bi morda vendar drugačni postali.

Da so nemški porotniki začeli naenkrat češke urednike obsojati, vzbudilo je med Čehi neugoden čut proti svojim sodeželanom. Pikiranje kličejo „N. L.“ Nemeem in njih porotnim možem: „vi obsojate sami sebe; imeli ste priliko pokazati, da ste svobodomiselnih državljani, a dokazali ste nekaj drugega.“

Isti časopis odgovarja v članku: „opozice česka pry se razpada“ onim dunajskim novinam, ki v poslednjem času sebi in svetu lažejo, da opozicija na Češkem razpada. Kdor tako govori, prave „N. L.“, ta ne ve ali neče vedeti, kdo je češka opozicija. „To smo mi, ves narod češki, ki hočemo po izgledu naših prednikov svobodno živeti v zemlji, od praveka naši vlastni.“ Ves čas, kar povestnica pomni, skušali so Nemci češki narod uničiti, a niso ga mogli. Leta 1648 je bilo komaj še dva milijona češko govorečih ljudi,

govi ne pa navadni človeki) uboga bolj nagon svojega viteškega značaja, kakor glas previdnosti, katera bi bila mogla prestol spraviti z ljudstvom. Po njegovem protikljubovanju hitro dozori revolucija, katera je mogla vršiti se le po krvavem potu, ker niso samo verska različna mnenja burila prepirajočih strank, ampak je Karel sam se vojski postavil na čelo, da bi siloma vpeljal status quo ante. Ko je odletela kraljeva glava, je razen Cromvella morda cela Angleška čudila se nasledkom njegovega dejanja. Ali kar se zgodi, ne dá se več premeniti, in srečne šteje one, ki iz preteklosti zajemajo uka za prihodnost. Štirideset let pozneje Angleška dokaže, da osoda jej nij zastonj bila učiteljica. Po Cromveljevi smrti sicer še trpi Karla II. lehkomisljeno, despotno vladati, prežene pa že njegovega naslednika Jakoba II. baš v trenutju, ko je mislil, da je najtrše zadrignil voz. Whigs in Tories, prezbiterianci in papeževci na enkrat pozabivši strankarske razpore združijo se z namenom, da despotu odpovedo prestolovanje ter rešeno krono ponudijo Viljemu III. Oranskemu. Jakob zbeži na Francosko in Angleška še v tistem stoletju izpolni svojo drugo revolucijo, da niti kaplje krvi ne prelije, zgolj le se svitlimi meči uma. Pribori si iz nova svoje stare pravice, svojo politično svobodo. Tako pamet obhaja sijajno slovesnost nad oholostjo in predrzno silovitostjo.

(Konec prih.)

denes jih je trikrat toliko, in denes živimo v drugem stoletju.

Iz Dunaja. 28. julija. [Izv. dop.] Ustavoverci so po svojih novinah že bog ve kolikokrat znali povedati, da je češka opozicija v sebi razpala in ne več nevarna. To pa ne brani, da so se začeli v zadnjih dneh Čehov prav posebno zopet bati. Ker so namreč le-ti glede vseučilišnega vprašanja, popustili svoje dosedanje stališče, in se poprijeli podloge, katera jim je bila od Nemcev samih ponujana, boje se zdaj ustavoverni klikaši, da bi Čehom utegnulo ravno tako hitro na um pasti, svoj naroden program na drugem potu dosežati, namreč popustiti negativno politiko ter na isti „ustavni“ podlogi, katero Nemci tako v nebo povzdigujejo, federalizem izvesti. Ako Čehi v rajhsrat pridejo! To je najnovejši strah. Potem je kmalu nemška večina proč, precej pa izgine večina dveh tretjin, katera je potrebna za uvedenje direktnih volitev, zadnjega upanja ustavovernih Nemcev.

Prav popolnem nemogoče nij, da se kaj takega, kakor je prihod Čehov v sami Dunaj, res zgodi. Ako se Hrvatom posreči z njihovo poslednjo taktiko kaj zdatnega za narod doseči, kdo ve, da-li ne bode to na Čehih imelo važen vtis. In posebno vprašanje direktnih volitev, s katerimi hočejo po poročilu enega tukajšnjih manjših organov Nemci kmetsko prebivalstvo na korist nemškemu meščanstvu še radikalneje zatreti nego to terjaja Herbstova dotična znana osnova, — to vprašanje bi utegnulo proizvesti, česar se nihče ne nadeja.

V drugem je šolsko vprašanje zopet bolj živo na dnevnem redu. Ne samo, da češke novine razglašajo, koliko iz novih šolskih postav se more sprejeti, koliko popraviti, kako se ima opozicija proti šolskim postavam opustiti, ali spremeniti, — posebno na Tirolskem je zdaj šolska postava predmet političnih kombinacij. Poroča se da je tirolski c. kr. namestnik grof Taaffe izdelal za Tirolsko osnovo postave, ki šolske uredbe tako spreminja, da bode duhovnik v vsakem kraju na kmetih predsednik krajnega šolskega sveta in nadzornik. Zanimivo je to pri tej stvari, katera je tako velik hrum vzbudila, da se je napisalo po vseh novinah cela kopa člankov, da niso s tem zadovoljni niti konservativci, niti liberalci. „Vaterland“ Taaffeja kara, da je „liberalce“, a „N. Fr. Pr.“ ga ultramontana zmerja. Prvi ne ve, kaj in kako bi s šolskimi razmerami sploh, druga nema nobenega razumljenja za razmere na deželi, ter jezdari na megléh, kakor doktrinarni nemški liberalizem v mnogokateri praktični stvari, če ne v vseh.

Sicer pa bi bilo zdaj v vročih pasjih dnevih hudo za tvarino, ko bi jezovitov ne bilo. Ker so pa ti, tepó nemške novine po njih vse vprek, kdor in kadar utegne.

Politični razgled.

Grof Andraš i je bil v senci na svojem gradu v Terebesu. A iz tega počitka je bil na nagloma poklican na Dunaj. Ker gotovo nij zastonj v taki vročini po ogerski „pusti“ tako naglo iz navadnega mira izbujen bil, ugiblje se, da ga je cesar sam poklical.

Honvedski general Vetter, eden izmed najznamenitejših voditeljev one vojske, katero so l. 1848/49 Bem, Aulich, Görgey, Klapka vodili proti rodovini Habsburg-Lothringen, je bil, kakor pravijo, od cesarja imenovan za c. kr. generala. Vetter je kakor Andrassy in še drugi srečno ušel vislicam, katere je Haynau v Aradu puntarskim Ogrom postavil in ima torej sedaj postati poveljnik vojakov istega vladarja, kateremu je največjo deželo vzeti hotel. Vetter se l. 1848 kazal dobrega vojskovođjo in iz tega razloga so tudi časopisi po večjem zadovoljni s Vetterjevim reaktiviranjem. Nekateri dunajski listi pravijo, da, ako cesar vse stori, da bi minolost na Ogerskem v plašč pozabljenosti zavil, bilo bi samo pravično, ako bi cesar tudi druge „puntarje“ iz l. 1848 n.

pr. dunajskega Messenhauserja itd. amnestiral. Messenhauser je sicer mrtev, pa njegovi žive v največjih stiskah.

Deak je že zopet ozdravel. Velika vročina zadnjih dni je starega moža prevzela, pa za drugo je popolnem zdrav.

Naši jugoslovanski bratje Bolgari imajo kakor znano, že dolg duševni boj za samostalnost svoje pravoslavne cerkve, t. j. za neodvisnost svojih narodnih višjih in nižjih popov od grškega carigradskega patriarha. V zadnjem času so dobili, kakor grški list „Neologos“ poroča, mogočnega zaveznika v „sveti sinodi petrogradski“, katera bolgarsko samostalno narodno cerkev zagovarja.

Rusini so imeli tabor pri Zalesčöiku. Zbrani narod je sklenil prositi, naj se razdeli Galicija v rusinsko in poljsko stran, in naj se v rusinske šole in urade uvede rusinski namesto poljskega jezika.

Poljski „Dziennik Poznanski“ toži, kako Prusi širijo germanizacijo v Poznanju, Poljaki pak se jej premalo ustavljajo. Svetuje in priporočuje svojim rojakom, naj se v domu in familiji, v društvi in v javnosti strogo držé zmirom narodnega jezika, narodne šege in običaja. Posebno pa naj srednji in višji stanovi gledajo, da poljski sinovi ne bodo izrejeni po nemški ali indiferentno.

Da Prusija misli na vojno z Rusijo, pove nemška „Frankfurter Zeitung“ na koncu daljšega članka o začetku francosko-nemške vojne, rekoč: „na vztoku stoji 100 Slovanov pripravljenih — samo dva očesa baje zadržujeta še to pripravljenost — ravno tako „narodno“ vojno proti nam voditi kakoršno narodno vojno smo vodili mi proti našemu „dednemu sovražniku“ Francozu, in oni morejo na zopet okrepčani Francoski zvestega zaveznika najti. Veliki generalštab računi, kakor je videti, na to vojno. Kako bi si sicer mogli razlagati, da je oberst Verdy du Vernois, kateri je najizvrstnejša moč generalštaba, ravno zdaj na rusko mejo prestavljen, ko se sestavlja vojnogodovinsko delo o zadnji vojni.“

Na Španjskem karlistični upor še zdaj nij ugašen. Uporna četa nekega Castell-a je ulovila 13 uradnikov železnice. Drugi uradniki so odpovedali službo, ako jih vlada ne brani. Za to je bil poslan večji oddelek vojske vojske, da brani železnico med Saragoso in Barcelono. Telegrafirajo, da je bila Castelova uporna četa tepena, da je upornikov ostalo 13 mrtvih, 35 je ujetih in 10 ranjenih.

Razne stvari.

* (Preširnova svečanost), katero napravi pisateljsko društvo s pomočjo drugih rodoljubov 15. septembra na Vrbi in v Bledu na Gorenjskem, obeta biti velikanska. Priprave se delajo. — Kamnosek Čamernik dela že plošo, katera se bode vzdala v Preširnovu rojstno hišo. Prvi naših živečih pesnikov, g. Štritar, je za to priliko zložil prekrasen slavospev, kateremu bode baje dr. Benjamin Ipavec muzikalen napev naredil. Mnogo rodoljubov se misli tega gorenjskega shoda udeležiti.

* (Ogenj.) Predzadnjo noč je bilo mariborsko občinstvo iz spanja vzdrmano z bitjem na plát-zvona, znamenjem, da v okolici gori. Ko so požarni stražniki z brizgalnicami pridrli na mesto ognja v Rotvanj, — našli so, da se prav pravilno opeka (cegeli) žge. Stražniku za ogenj v mariborskem stolpu namreč nij bilo naznanjeno, da se je odprla nova opekarnica, in videvši po noči ogenj mislil je, da je požar.

* (Zarad necega dopisa iz Ljubljane) ima tiskovno pravdo češki časopis „Slovan.“ Obnavnanje bode 19. avg. pred nemškimi delegiranimi porotniki v Litomericah.

* (Mati umorila dete.) Marijana Podoreh iz Huma na Tominskem, je nesrečno, 29 let staro dekle, je bilo pri porodu umorilo svojo novorojeno nezakonsko hčer. Zato je dekle sedelo 22. t. m. pred petimi sodniki na stolu obtožencev pri go-

riški okrožni sodnji. Predsedoval je dež. sodn. svetovalec, gospod Mosettig; drugi sodniki so bili gg: dež. sodn. svet. Goriup in Brusich, dež. sodn. tajnik pl. Gironcoli pa e. k. pristav Tominz. Javno pravico je zastopal državni pravdnik g. Doliak in zatoženo je zagovarjal znani g. dr. Tonkli. Ljudstva je bilo privrelo k obravnavi veliko in radovedne ženske so stale v veži sodnijskega poslopja in pred vrati na ulicah. Obravnava se je vršila gladko v slovenskem jeziku, državni pravdnik in zagovornik sta govorila svoje govore v čisti slovenščini; prvi je predlagal, naj se spozna zatožena kriva detomora in naj se obsodi 10 let težke ječe: sodnija jo je spoznala krivo po predlogu državnega pravdnika in jo obsodila na 7 let težke ječe. Obsojena je naznanila pritožbo proti tej razsodbi. Po „Soči“.

(Tepeška med vojaki.) V Ljubljani, kakor se piše „Soči“, se je vnela ono nedeljo ob 7 uri zvečer viharna tepeška med madjarskimi vojaki Huynovega polka in ljudstvom. V krčmi so se prijeli in ker je tam menda manjkalo prostora, so se kmalu na javni ulici razpasli. Patrola, obstoječa iz treh mož, istega polka, je potegnila se svojimi rojaki. Nazoči vojaki domačega polka in lovci so pa branili domačine surovosti razkačenih Madjarov. Še le pomnoženi patroli lovcev se je po dolgem (1½ uro) ravnanju posrečilo, da so prvo patrolo z onimi vojaki vred vjeli in odgnali, ter rešili tako svoje rojake. Govori se o mnogo ranjenih.

* (Šole na Češkem.) Izven Prage je na Češkem 14 meščanskih in 2157 javnih ljudskih šol s češkim učnim jezikom; 23 meščanskih in 1704 javnih ljudskih šol ima nemški učni jezik. Javne ljudske šole s češkim učnim jezikom so imele l. 1871. 193.432 dečkov in 192.813 deklet; šole z nemškim učnim jezikom so štejele 152.307 dečkov in 143.915 deklet. Izobraževališče za učitelje s češkim učnim jezikom je pet, ravno toliko je učiteljskih izobraževališč z nemškim učnim jezikom. Učiteljice se izobražujejo v enem češkem in enem nemškem zavodu.

* (Nove pošte.) 1. avgusta se bodeta odprla na Kranjskem dva nova poštna urada in sicer v Bitinji in v Smledniku.

* (Otročji vrti.) O teh ustanovah za zgodnje vaje mladenškega duha je izdalo ministerstvo uka več naredeb, v katerih zahteva kot svrhu o-

tročjih vrtov sledeče: Otroci naj radi bivajo v krogu svojih vrstnikov; naj pazljivo in z zanimanjem sledijo otroškim pogovorom, kratkočasnicam in pripovedkam vrtnarice; naj postanejo sposobni ono, kar se jim pove, naglo, glasno in pravilno ponavljati; navpične, vodoravne in nagnene črte risati; glavne pomere, gibanja, dejanja in predmete prav imenovati in narobe z imenom pravi nazor družiti; ena, dve, tri naj natanko razločujejo in deset reči prav šteti znajo. — Ustanove, ki se imenujejo otročji vrti, nameravajo otrokom, predno še začnejo v šolo hoditi, dajati njih naravi primerna opravila, katera imajo biti taka, da se otrok med igrami in manjznimi deli nekoliko za šolo pripravi. Vendar pa se otroci v otročjih vrtih ne uče pisati, brati in računati.

* (Za podpiralni zalog slovenskih dijakov v Gradci) podaril je g. A. Klodič, deželni šolski nadzornik, 4 gold. Od prej je že došlo 100 gold. k glavnici in 77 gold. 90 kr. doneskov toraj je ostala glavnica ista, doneskov je pa 81 gold. 90 kr. Zahvaljevaje še prosi podpisani odbor da se izvoli brati v predzadnjem izkazu namesto J. J. župnik, g. Potočnik župnik v Puščavi. Neljuba pomota bila je kriva, da se nij še tedaj natisnilo ime.

V Gradci 26. jul. 1872.

Prof. dr. Bidermann, Prof. dr. Krek, blagajnik, predsednik.

Fr. Hubad, tajnik.

* (Ruski jezik v evropskih vojskah.) V pruskih vojaških šolah je ruski jezik od konca zadnje francoskonemške vojne obligaten predmet; ravno tako se francoski oficirji vsled nedavno izdanega ukaza rusko uče. Temu poročilu pristavlja „Neue fr. Presse“ (ki je o svojem času avstrijske Slované, ki so se rusko učili, malo da ne za veleizdajnike proglasila) terjatev, naj tudi avstrijska vlada skrbi, za to, da se do sedaj jako redko znanje ruskega jezika v naši vojski razširi.

* (Gosp. Janez Potočnik,) do sedaj adjunkt okrajne sodnije v Velikovecu na Koroškem, je imenovan za okrajnega sodnika v Šoštanju na spodnjem Štajerskem.

* (V Parizu) je 5800 različnih gostilnic, ki na leto iztržijo 150 milijonov frankov. Samo darovi kletarjem (trinkgeld) se preračune na 6 milijonov na leto!

Loterijske številke.

Dunaj, 27. julija. 58, 48, 87, 22, 74.
Gradec, 27. julija. 54, 4, 76, 66, 85.

P. T.

S tem si dajem čast Vam naznaniti, da sem v začetku julija pod firmo

A. JURCA

v Celji na velikem trgu, v hiši g. Joh. Costa sen.

podružno kupčijo s špecerijskim blagom

odprl.

Priporočevaje Vašej pozornosti svojo novo ustanovljeno kupčijo, Vas ob enem zagotavljam, da hočem vedno si prizadevati s pošteno postrežbo, najboljim blagom in nizko ceno Vaše zaupanje doseči.

Opiram pa svojo priporočitev na občeno zaupanje, katero se mi je do sedaj na Ptuj v enaki kupčiji že več let od strani občinstva, posebno v naših narodnih krogih toliko skazovalo.

(140—5)

A. Jurca.

Borzni komptoar in menjavnica dunajske komisijonske banke

Schottenring 18.

prejema vse kakor koli imenovane banke, menjaške, in borzne posle.

Naročila na tukajšnjem trgu in iz provincije se jako naglo, realno in promptno izvršujejo in se vrednostni papirji in valute po borznem komptoaru kupljene z obzirom na vsakokratno stanje denarnega trga pod najbolj cenimi pogoji obdeljujejo.

Poslovne prostornosti so vsak dan od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer brez prenehanja občinstvu odprte.

(131—5)

! Zeit ist Geld !

Pravi prostor najboljše ure najceneje kupovati, je tovarnica za ure **FILIPA FROMMA**

Rothenthurmstrasse, Nr. 9, gegenüber der Wollzeile na Dunaji.

Vse ure, na sekundo regulirane, se prodajajo s 5letno garancijo.

Samo 17 ali 18 gld. prav angleška prefino v ognji požalčena srebrna kronometrska ura z dvojnimi plaščem, prefino emailirana, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 14 ali 17 gld. prav angleška srebrna kronometrska ura z enojnim plaščem in kristalnimi stekli z verižico in medaljonom v toku.

Samo 19 ali 20 gld. Srebrni remontoari, brez ključa za navijanje, s kristalnimi stekli v najfinjšem lesenem toku.

Samo 8 ali 10 gld. prav angleška cilindrična ura, v 6 rubinih, kristalnem steklu, fino verižico iz talmizlata, usnjastim tokom in pisnemin 5letno garantilnim listom.

Samo 14 ali 18 gld. prav angleška remontoarska ura a la prince of Wales najmočnejšega kalibra s kristalnim steklom, kolesjem iz nikla v pravem, čistem zlatu; te ure imajo proti drugim prednost, da se daje brez ključa naviti; k takim uram dobi vsak verižico iz talmizlata z medaljonom in garantilnim listom zastonj.

Samo 12 gld. ura v talmizlatu z dvojnimi plaščem, savoneto, skakatecem, kristalnimi stekli in niklovin kolesjem, z verižico iz pravega talmizlata, medaljonom, usnjastim tokom in garantilnim listom vred.

Samo 28 do 34 gld. srebrna siderno-remontoarska ura, ki se da brez ključa naviti, z verižico iz talmizlata in medaljonom vred.

Samo 15 ali 20 gld. prav srebrna siderna ura, s kristalnim steklom, elegantno verižico in medaljonom.

Samo 12, 15, 18 gld. ure za gospe iz srebra s kristalnimi stekli, minijaturni format, prefino v ognji požalčena z verižico za okolo vratu vred, vse v toku.

Samo 16, 18, 20 gld. iste z dvojnimi plaščem in verižico za okolo vratu.

Samo 22, 25, 30 gld. zlata ura za gospe s kristalnim steklom in verižico za okolo vratu.

Samo 40 ali 48 gld. Zlate ure za gospe z diamanti in verižicami za okolo vratu.

Samo 60 ali 70 gld. iste z dvojnimi plaščem.

Samo 75 ali 100 gld. zlati remontoari za gospe z elegantnimi verižicami za okolo vratu.

Samo 70, 80, 100 gld. zlati remontoari za gospe s kristalnim steklom.

Samo 90 ali 120 gld. isti z dvojnimi plaščem.

Samo 200 ali 400 gld. zlati kronometrični remontoari z dvojnimi plaščem.

Srebrne urne verižice gld. 2,50, 3, 4, 5, 6, 7, 10 do gld. 12.

Zlate urne verižice gld. 18, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100.

Budilec z uro 7 gld.

Uro za na steno s podobo, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 70, 80, 90.

Ure s trepetikeljem, 2, 3 in 4 kose igrajoče, gld. 80, 100, 120.

Igralnice, 2, 4, 6, 8 kosov igrajoče, gld. 15, 35, 55, 75.

Album za fotografije z muziko gld. 8, 10, 12 do gl. 15.

Tobačnice z muziko 7 gld. 50 kr.

Šmodkarnice z muziko 18 gld.

Šivalnice z muziko 15 gld.

Ure s trepetikeljem lastnega izdelka s 5letno garancijo:

Take, ki se vsak dan navijajo gld. 10, 11, 12.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo gld. 16, 17, 18, 19, 20, 22.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo in vsake pol ure bijejo gld. 30, 33, 35.

Take, ki se vsak 8. dan navijajo, vsako četrt ure bijejo in ure ponavljajo gld. 48, 50, 55.

Take, ki se vsak mesec navijajo gld. 28, 30, 32.

Ure za pisarnice gld. 10, 15, 20.

Ure za kavarne gld. 15, 25, 30.

Velika delavnica za popravke.

Stare ure, gostokrat dragi rodovinski spominki, se popravljajo in narejajo tako, kakor bi bile nove. Cene za popravke s 5letno garancijo gld. 1½, 3, 5 do 10 gld.

Edina in sama zaloga

prav angleških ur od E. in E. Emanuela v Londonu.

Vsled posebnega imenovanja dvorna zalagarja Nj. Vel. kraljice Viktorije, kralj. Visokosti prince Waleskega in vojvode Edinburgskega, Nj. Vel. Sultana in Nj. Vel. kralja Portugalskega.

Pismena naročila

se za poštni povzetek ali poslan znesek v 24 urah storé. Na posebno željo se tudi ure in verižice pod povzetkom na izbir pošiljajo in za nazaj poslano denar vračujejo.

Cene naše tovarnice so vedno nižje ko povsod najnižje in stojimo vedno s svojimi izdelki na vrhuncu časa.

Vsi, ki nove naročiti žele,

Vsi, ki stare za nove za menjati žele,

Vsi, ki slabe za dobre zamenjati žele, so prošeni, naj se na to firmo obrnejo.

Staro zlato in srebro, državni papirji, se za najvišje cene namesto plačila jemljejo.

Tovarnica za ure **F. Fromm-a** Rothenthurmstrasse 9, Dunaj.

Pred sleparstvom se svari! V najnovejšem času naznanjajo trgovci z igračami in bazarji, ki si ime tovarničarji ur pri- svojujejo in celo svarila na svitlo dajejo, popolnem navadne ure brez vrednosti za angleške. Mnoge pritožbe, katere nam o tem dohajajo, nam dajejo povod svariti pred tem sleparstvom in p. t. občinstvo varovati škode. (36—20)

Menjavnica dunajske komisijonske banke

Schottenring 18,

(132—4)

emitira.

potegovalne liste

na pozneje zaznamovane vsrke sreček in se smejo te sestave že za to k naj-
bolj koristnim šteti, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče
vse glavne in stranske dobitke samemu napraviti in razen tega obresten znesek
30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankovcih
užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate à gld. 19 — Po plačanju zadnje rate dobi
vank deležnik sledeče 4 srečke:

1 5perc. 1860letno drž. srečko za gld. 100.

Glavni dobitek gld. 300.000 s predkupno premijo a. v. gld. 400.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek gld. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate à gld. 6. — Po plačanju zadnje rate dobi
vank deležnik 3 srečke.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Sachsen-Meiningsko srečko. Glavni dobitek 45.000, 15.000 južno-
nemške velj.

Znanja naročila listi se po vsaki vzdigavi franko — gratis razposiljajo.
se promptno in tudi za povzeteke store. — Vzdigavni

Turnske ure,

jako dober kup, najbolje konstruirane, s
3letno garancijo in plačili v obrokih se do-
bivajo po želji pri izdelovalcu

Janez M. Pogatschnigg,
(97—11) Podnart-Kropa na Gorenjskem.

P. T.

S tem si dajem čast Vam naznaniti, da sem
v začetku julija pod firmo

A. JURCA

v Celji na velikem trgu, v hiši g. Joh. Costa sen.
podružno kupčijo s špecerijskim blagom
odpri.

Priporočevaje Vašej pozornosti svojo novo
ustanovljeno kupčijo, Vas ob enem zagotavljam,
da hočem vedno si prizadevati s pošteno postrežbo,
najboljim blagom in nizko ceno Vaše zaupanje
doseči.

Opiram pa svojo priporočitev na občno za-
upanje, katero se mi je do sedaj na Ptuju v enaki
kupčiji že več let od strani občinstva, posebno v
naših narodnih krogih toliko skazovalo.

(140—4)

A. Jurca.

Liebig'ov Kumys-ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot zdravilo priznan in od krakovske učene
družbe posebno priporočan, po soglasnem pritujanju medicinskih fakultet prvo
vseh do zdaj proti pljučni sušici poznanih in rabljenih zdravil.

Taisto ozdravlja brž in sigurno: **Jetiko**, (celo v razvitem stanju) **tuberkulozo** (prikazki: kašljanje krvi, hektična groznica, zmanjkanje sape) **želodčni, črečni in bronhialni katar**, **anēmijo** (uboštvo krvi) vsled dolgih bolezni in nadeljevanega rabljenja merkurijala, **chlorosis** (bledokrvnost), **asthma**, **sušenje**, **bojenje hrbtnega mozga**, **hysterijo** in **slabost živcev**.

Za steklenico 1 gold. a. v. Kišice od 4 steklenic doli do vsake mere.
Razposiljanje na vnenje oskrbljuje generalni zalog

„Kumys-Heil-Anstalt“

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspeha — z medicino — zdravljeni bolniki naj za-
upno z Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredo.

(106—20)

V tisočernih slučajih sijajno izkušano!

V pljučnih boleznih nepresegljivo!

Gospoda dvornega zalagarja

(115—3)

JAN. HOFF-a centralna zaloga,

Dunaj, 11 Kärntnerring 11.

Lu d m t r a u, 29. marca 1872. Prosim Vas najuludnejše še za 30 steklenic
sladoizlečnega zdravilnega piva in za 3 kartone prsnih sladovih
bonbonov, kakor navadno po pošti s povzetjem. Prosim Vas, izvršite to malo
naročilo prav hitro, ker sem na Vaše sladove preparate, ki izvrstno delujejo
na moja oslabela pluća, že navajen.

Franc Sedlacek.

V Ljubljani pri gosp. Martinu Golobu. — V Ipavi pri g. Ant. Déperis-u.

Izvrstni učinek HOFF-ovih sladovih preparatov.

Gradec
Sporgasse.

J. PURGLEITNER

Gradec
Sporgasse.

lekarnica „pri jelenu“ v Gradcu.

Janez Eichler, lekarnica, St. Leonharderstrasse, Gradec, **Bankalarljevi dediči**, lekarnica v Mariboru, **Franc Raucher**, lekarnica v Celji, **Karagyma**, lekarnica v Ptuj, **Peter Birnbacher**, lekarnica „pri obelisku“ v Celovcu.

Ta sok se je dozdal, tudi po zdrav-
niškem prepričanju, na iznenadeno ugo-
den način izkazal, posebno za kašelj,
gripo, nahod, hripavost, bolezni v vratu
in v prsih. Mnogi prejemniki zagotov-
ljajo, da jim je ta sok postal nepogreš-
ljiv in da se imajo samo temu zdravilu
zahvaliti za zljajšanje in mirne noči. Vsled
svojega prijetnega okusa nij samo otro-
kom mil in koren, temuč starim, bromim, na plučah boanim ljudem potreben,
javnim govornikom in pevcom ugoden pomoček proti kosmatemu glasu ali celo
hripavosti.

Engelhoferjeva esencija za muskule in živec

iz aromatičnih planinskih zeli,

proti revmatičnim bolestim v licu in udih, proti glavobolu, omoci, šumenju po ušesih,
trganju po križu, slabosti udov, posebno pri silnem delanju in hojenju, proti občni
slabosti živcev in trupla, bodenju na sčrani, hemoroidnim bolestim in posebno
proti slabosti spolnih delov in po njej začasno uzročeni nemoči.
1 steklenica 1 gld.

Dr. Schoepfferjeva Hienfongova esencija.

Ta esencija je radikalno zdravilo za vse bolezni v želodcu in prebavljanju.
Ako se po 15 do 20 kapljic, v prvih slučajih žličico za čaj enkrat in do doseže-
nega vspeha večkrat vzame, pomaga precej za želodčev krč, koliko, napihovanje,
telesne bolečine in slabo prebavljanje. Ako se vsak dan rabi, odpravi vse bolezni
spodnjega trupla, razvedri duha in okrepeča živec. Lišaj in druge trdovratne kožne
bolezni se naglo in brez nevarnosti ozdravijo, ako se vsak dan po 4—6krat koža
s to esencijo podrgae. — Več v poduku o rabljenju.
1 steklenica 60 kr.

To novo zdravilo je priporočeno za
zdravljenje sušice, nahuhe, plučne tuber-
kuloze, strdenje jeter in odpravi na iznenad-
ljiv način najznamenitejše prikazni takih
bolezni.

Pod njegovim vplivom se potolaži ka-
šelj, ponočno potenje izgine in bolnik dobi
v najkrajšem času zdravje in zdravo po-
dobo.

Slabotnim otrokom krepča kosti.

Steklenica 1 gld.

— Pharmaceutisch-fabrikant's apna po
Grimault-u v Parizu.

Gastl-ov kri čistec čaj.

1 paket 50 kr.

Stomatikon,

Ustna voda od dr. Brunna, zdravnika za zobe.

Ako se ena žlica te ustne vode v kupico vlije,
dobro je za snaženje zob, kakor tudi za izplakne-
nje ust, odpravi slab duh iz njih, posebno pri vot-
lih in gujilih zobeh in oživi in okrepeča zobno meso.
1 steklenica 88 kr.

Dr. Wuchta-jeva maža iz zelišč.

Javna zahvala.

Koncem podpisani je dolgo časa imel tako hud protin v obeh nogah,
da je samo z dvema bergljama se gibati mogel. Po mnogovrstnem zdra-
vljenju, med tem tudi zdravilne kopeli, svetovali so mi med dr. Wuchta-
jevo mažo iz zelišč iz lekarnice „pri jelenu“ gospoda Jožefa Purgleitnerja
v Gradcu. Samo štiri tedne sem to mažo rabil in bil sem prost svojih bolečin
in sem tudi toliko okreval, da mi nij bilo treba bergelj ter sem mogel že hoditi samo
s pomočjo palice po svojih opravkih.

Čutim se zato dolžan, vsem, ki imajo tako bolezen, najgorkeje priporočati,
naj rabijo to skrajno dobrodejno mažo.

Gradec, 22. septembra 1863.

Jožef Loder, gostilničar.

Matiya Pilz, kot pričča.

L. G. Hochecker, kot pričča.

Opazovanja vredno.

Nad štirideset let sem služil pri vojakih v vseh razmerah, izvrševal najrazlič-
nejše opravke po pisarnicah, kakor tudi v vojski, kakor tudi pri katastru in vo-
jaškem mapiranju itd., in vsled tega sem dobil zraven mnogotere rane in udarce,
med temi dve krogli, kar mi je pripravilo razne slabosti kot: gluhotu, hromost,
zakrite hemoroide in preseljajoči se revmatizem, zdaj sem pa že dolgo vsled rab-
ljenja med dr. Wuchtajeve maže iz zelišč brez maščobe in smole popolnem ozdravil;
zato sem napoten to necenljivo zdravilo zaradi njegove posebne in gotove zdravilne
moči vsem vojaškim tovarišem najbolje priporočiti.

Gradec, 5. aprila 1869.

Jožef pl. Anacker, e. k. major.

1 steklenica 1 gld.

(118—6)

Mariborska eskomptna banka.

Čast nam je oznaniti, da je društvo

„Mariborska eskomptna banka“

začelo svoje opravke po pravilih od vis. c. k. ministerstva notranjih zadev potrjenih, z odpisom ddo. 28. junija t. l., št. 10139.

Opravki našega delniškega društva se berejo v sledečem §. 9. naših pravil.

Temeljni kapital obstoji iz **500.000 gld. a. v.** v **2500** poplačanih delnicah po **200 gld.**

Firma se bode podpisovala po določbah §. 2. naših pravil, ki se je tudi spodej natisol; pristavili smo tudi imena gospodov članov našega opravilnega odbora, ki so dali protokolirati svoje podpise pri kupijski sodnji.

§. 9.

Opravki.

Društveni opravki so:

- a) Eskomptiranje in reeskomptiranje menjic.
- b) Izposojevanje zajmov na blago, pridelke, vredna pisma, in prodaja teh zastavljenih vrednosti po načinu naročil (komisijon).
- c) Sprejemanje denarja na tekoči račun, ali na daljše določene obroke po pogojih, kakor je določuje upravilni odbor za neko dobo.
Društvo sme tudi izročevati blagajnične nakazbe za denarje, na tekoči račun sprejete, ali na ime, ali na prisosečega, ki jim obresti prirastejo, in ki se ne smejo glasiti na menj ko na 50 gld. a. v. z določenim plačilnim obrokom, ali plačljive po odpovedi, nadalje vložne knjige, od 1 gld. naprej. Svota tekočih blagajničnih nakazeb in vložnih knjižic se mora vsaki mesec razglašati, in skupno nikoli ne sme preseči dvojne svote v istem času poplačanega delničnega kapitala.
- d) Opravki po prepisanju (giro).
- e) Opravki bankini, komisijoni in menjavanje denarjev.
- f) Udeleževanje pri osnovanji in obdelovanji obrtnih, trgovskih ali drugih namenjenih naprav, in njih podpiranje po nakupu akcij ali zadolžnic, — na stalni račun, ali na zastavo, ali na naročeno prodajo.

g) Udeleževanje pri javnih ali osebnih zajmih ali tako, da društvo ves zajem, ali nekoliko njega prevzame na svoj račun, ali na naročilo, ali da ga posreduje.

h) Izdavanje listov o shranjenem blagu (Warantov) po določbah ministerskega ukaza ddo. 19. junija 1866. št. 86 drž. zak., ino naprava dražeb takega blaga po postavnih določbah.

i) Izdavanje lastnih zadolžnic z obresti ali na ime, ali na prisosečega. Take zadolžnice morajo biti plačljive ne pred jednim letom, in ne kasneje, ko v desetih letih, pa uesmejo se glasiti na manje, ko na sto goldinarjev. Njihova svota ne sme nikoli preseči polovice poplačanega delničnega kapitala.

Obrazci blagajničnih nakazeb, vložnih knjižic in zadolžnic se morajo predložiti državnim oblastem za odobrenje prej ko se izdajajo.

§. 2.

Firma.

Društvena firma se glasi „Mariborska eskomptna banka“, in se protokolira po postavnem načinu. Firma se podpisuje ali po dveh članih upravilnega odbora, ali po jednem članu upravilnega odbora z jednim društvenim uradnikom vred, ki ima prokuro. Nad podpisi se besede „Mariborska eskomptna banka“ ali pišejo ali tiskajo po stampilji.

Vsaki prokurist se vselej podpisuje s pristavkom „per prokura“.

Dosehmal so protokolirani podpisi od šest članov upravilnega odbora, namreč gospodov: **Albensberg Ludvig, Badl Anton, Ogriseg G. H., Perko Franc, dr. Reiser Matevž, dr. Serneč Janko**, od katerih tedaj po dva podpisujeta društveno firmo.

V Mariboru meseca julija 1872.

Upravilni odbor.

Mera obresti pri naših opravkih določila se je začasno tako-le:

	Jemljemo 7 $\frac{0}{100}$ na tukajšne menjice, 3 mesece tekoče;
	„ 7 $\frac{1}{2}$ „ „ „ „ 4 „ „
(143—1)	„ 8 „ „ „ „ 6 „ „

Domicilirane menjice se eskomptirajo za $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ draže od tukajšnih menjic enakega obroka.

Za zajme na zastavo jemljemo 7 $\frac{0}{100}$ in dajemo na državne zadolžnice in prioritete do $\frac{3}{4}$, na druge papirje, v borzi prodajljive do $\frac{2}{3}$ kurzne vrednosti.

Dajemo 5 $\frac{0}{100}$ na vložene denarje, od dneva vloge do dneva izplačanja; pridržali smo si le za vloge čez 2000 gld. tridnevno odpoved, za posebno visoke vloge pa odpoved po posebni pogodbi.

Srebro in zlato kupujemo po 1 $\frac{0}{100}$ pod dnevnim kurzom in prodajamo po 1 $\frac{0}{100}$ nad njim. Zastran blagajničnih nakazeb in vložnih knjižic moramo še le vladino dovoljenje dobiti za dotične obrazce, tedaj bodemo razglasili dotične določbe drugokrat.

Naša pravila se dobijo v društvenem lokalu; osnovati mislimo po njih posebno kreditno društvo, in razpošljemo ob enem vabila k pristopu. Člani tistega društva dobijo določen kredit pri naši banki, ako izpolnijo pravilne dolžnosti.